

За відсутності технічних регламентів значна кількість продукції з високим ступенем ризику не буде охоплена ринковим наглядом

Володимир Місячний,

заступник головного державного інспектора м. Києва з державного нагляду за якістю продукції, додержанням стандартів, норм і правил - заступник генерального директора ДП «Укрметрестестандарт»

інтерв'ю для журналу «Споживча варта»

- На жаль, суперечливих моментів у законопроектах в про-понованій редакції набагато більше. Наведу лише найбільш значущі.

З прийняттям двох законопроектів («Про ринковий нагляд і контроль продукції», «Про недопущення обігу в Україні небезпечної продукції») втрачає чинність Декрет КМУ «Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення», яким передбачена перевірка харчової продукції у виробників та оптових продавців. Що на заміну? Нічого. Вакуум. Навіть МОЗ не перевіряє у харчовій продукції таких показників та характеристик, як, скажімо, достовірність та відповідність назви харчового продукту його складу. Наприклад, це масло вершкове чи спред, сік чи просто соков-місний продукт, ковбаса чи ковбасний продукт, у якому навіть м'ясної сировини немає... А вага харчового продукту? Хто крім наглядових органів Держспоживстандарту це перевіряє? Ніхто. Тобто законопроектами узаконюється не перевіряти у виробника харчову продукцію, алкоголь, тютюн... Дехто стверджує що у Європі перевіряють виключно показники безпечності. Це, м'яко кажучи, не відповідає дійсності. Почитайте практичні рекомендації щодо проведення ринкового нагляду в

рамках проекту EMARS, який фінансується ЄС, і ви зрозумієте, як Європа вміє захищати своїх споживачів та виробників.

Законопроектом «Про ринковий нагляд і контроль продукції» передбачається, що ринковий нагляд здійснюється на відповідність вимогам, встановленим тільки в технічних регламентах. Тобто продукція, на яку відсутні технічні регламенти, не підлягатиме ринковому нагляду, а це суперечить ст. 3 Директиви Європейського Парламенту та Ради 2001/95/ЄС від 03.12.2001 р. «Щодо загальної безпеки продукції». Слід зауважити, що на даний час технічні регламенти на продукцію в Україні майже відсутні.

Якщо не визнати обов'язковість відповідності продукції вимогам нормативних документів, то за відсутності технічних регламентів значна кількість продукції з високим ступенем ризику не буде охоплена ринковим наглядом і закон не працюватиме. А виробники, які виробляють продукцію за технічними умовами, опиняться у більш виграшному становищі. Їх продукцію органи ринкового нагляду відповідно до законопроекту не матимуть права перевіряти. В результаті постраждають «законослухняні» виробники та всі споживачі. Законопроектом передбачається ліквідувати доринковий державний нагляд на підприємствах-виробниках і запровадити ринковий нагляд лише на споживчому ринку. Здійснення цих функцій покладатиметься на центральні органи виконавчої влади у межах сфери їх відповідальності, тобто за видами продукції. Перелік цих органів визначатиметься Кабінетом Міністрів України. Разом з тим законопроект не дає відповіді на питання, за рахунок яких ресурсів центральні органи виконавчої влади здійснюватимуть наглядові функції. Крім того, згідно з чинним законодавством у законопроекті має бути визначений перелік конкретних органів, що здійснюватимуть ринковий нагляд і контроль, а там є лише доручення зробити це Кабінету Міністрів України. Законопроектом не враховані положення п. 8.2.1 Настанов ЄС щодо виконання директив, в основу яких покладено «новий та глобальний підхід» до здійснення ринкового нагляду шляхом проведення несподіваних перевірок.

Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» передбачено, що планові заходи щодо нагляду здійснюються за умови письмового попередження суб'єкта господарювання за 10 днів до початку перевірки. Цю норму слід вилучити з Прикінцевих положень законопроекту як таку, що суперечить настановам ЄС та здоровому глузду.

Враховуючи викладене, на мою думку, необхідно доопрацювати законопроекти з

урахуван-ням норм і положень Європей-ських директив та Настанов щодо виконання директив «Но-вого та глобального підходу», а також Висновку Головного науково-експертного управлін-ня Верховної Ради України, пе-редбачивши перехідний період (хоча б 2-3 роки) для:

- розроблення та впрова-дження технічних регла-ментів на конкретні види продукції;
- гармонізації національних стандартів, які слугують до-казовою базою для техніч-них регламентів;
- вирішення питань, пов'я-заних з бюджетним фінансу-ванням робіт щодо відбору зразків продукції, їх тран-спортування, зберігання та випробування;
- вирішення питань, пов'яза-них з державною службою інспекторів.

Інакше виникне ситуація, коли при нових законах захистити споживача шляхом недопу-щення небезпечної продукції на ринок буде неможливо.